

Zasiłki 2022

Nowe przepisy z komentarzem
Praktyczne przykłady

Zasiłki 2022

Nowe przepisy z komentarzem
Praktyczne przykłady

Spis treści

WSTĘP	7
1. OSOBY UPRAWNIONE DO ZASIŁKÓW Z UBEZPIECZENIA CHOROBEWEGO	9
2. PŁATNICY SKŁADEK ZOBOWIĄZANI DO WYPŁATY ZASIŁKÓW	10
3. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE W RAZIE CHOROBY I MACIERZYŃSTWA	12
3.1. Wynagrodzenie za czas choroby	12
3.1.1. Prawo do wynagrodzenia za czas choroby	12
3.1.2. Okres wypłaty wynagrodzenia za czas choroby	13
3.1.3. Zasady wypłaty wynagrodzenia za czas choroby w razie niezdolności do pracy na przełomie roku kalendarzowego ...	14
3.1.4. Wysokość wynagrodzenia za czas choroby	15
3.2. Zasiłek chorobowy	16
3.2.1. Prawo do zasiłku chorobowego w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego	16
3.2.2. Okres wyczekiwania na prawo do zasiłku chorobowego	18
3.2.3. Okres zasiłkowy i zasady jego zliczania	22
3.2.4. Prawo do zasiłku chorobowego z tytułu niezdolności do pracy przypadającej na przełomie roku kalendarzowego	27
3.2.5. Okresy, za które zasiłek chorobowy nie przysługuje	28
3.2.6. Prawo i brak prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu do ubezpieczenia chorobowego	29
3.2.7. Wysokość zasiłku chorobowego	35
3.3. Świadczenie rehabilitacyjne	37
3.3.1. Prawo do świadczenia rehabilitacyjnego i okres jego wypłaty	37
3.3.2. Wysokość świadczenia rehabilitacyjnego	38
3.3.4. Brak prawa do świadczenia rehabilitacyjnego	38

3.4.	Zasiłek wyrównawczy	40
3.4.1.	Prawo do zasiłku wyrównawczego	40
3.4.2.	Wysokość zasiłku wyrównawczego	41
3.4.3.	Brak prawa do zasiłku wyrównawczego	41
3.5.	Zasiłek macierzyński i okres jego wypłaty	42
3.5.1.	Prawo do zasiłku macierzyńskiego z tytułu urodzenia dziecka w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego	42
3.5.1.1.	Zasiłek macierzyński dla pracowników za okres urlopu macierzyńskiego	42
3.5.1.2.	Zasiłek macierzyński dla pracowników za okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego	49
3.5.1.3.	Zasiłek macierzyński za okres urlopu rodzicielskiego	50
3.5.1.4.	Zasiłek macierzyński z tytułu urlopu ojcowskiego	54
3.5.1.5.	Zasiłek macierzyński dla ubezpieczonych niebędących pracownikami	55
3.5.2.	Prawo do zasiłku macierzyńskiego z tytułu urodzenia dziecka po ustaniu ubezpieczenia chorobowego	55
3.5.3.	Prawo do zasiłku macierzyńskiego z tytułu urodzenia dziecka w czasie urlopu wychowawczego	56
3.5.4.	Zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego	57
3.5.5.	Wysokość zasiłku macierzyńskiego	57
3.5.6.	Podwyższenie zasiłku macierzyńskiego do kwoty świadczenia rodzicielskiego	59
3.5.7.	Brak prawa do zasiłku macierzyńskiego	60
3.6.	Zasiłek opiekuńczy	60
3.6.1.	Prawo do zasiłku opiekuńczego i jego wysokość	60
3.6.2.	Okres wypłaty zasiłku opiekuńczego	66
3.6.3.	Brak prawa do zasiłku opiekuńczego	68
3.7.	Zasiłek opiekuńczy w dodatkowym wymiarze	70

4. ZASADY USTALANIA PODSTAWY WYMIARU ZASIŁKÓW	72
4.1. Wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru	72
4.2. Uzupelnianie wynagrodzenia	76
4.2.1. Uzupelnianie wynagrodzenia stałego	76
4.2.2. Uzupelnianie wynagrodzenia zmiennego	77
4.3. Okres, z którego wynagrodzenie stanowi podstawę wymiaru	79
4.4. Wliczanie do podstawy wymiaru zasiłków wynagrodzenia z tytułu umowy zlecenia, godzin nadliczbowych i za urlop wypoczynkowy	83
4.5. Premie, nagrody i inne składniki wynagrodzenia uwzględniane i nieuwzględniane w podstawie wymiaru zasiłków	87
4.6. Zasady uwzględniania w podstawie wymiaru zasiłku składników wynagrodzenia przysługujących za okresy miesięczne, kwartalne i roczne oraz przysługujących do określonego terminu	90
4.6.1. Składniki przysługujące za okresy miesięczne	90
4.6.2. Składniki przysługujące za okresy kwartalne	92
4.6.3. Składniki przysługujące za okresy roczne	95
4.6.4. Składniki przysługujące za okresy półroczne	98
4.6.5. Składniki wypłacane jednorazowo	99
4.6.6. Składniki przysługujące, ale niewypłacone do czasu ustalania podstawy wymiaru	100
4.6.7. Składniki przysługujące do określonego terminu	101
4.6.8. Składniki wynagrodzenia a zmiana wymiaru czasu pracy	104
4.7. Ponowne ustalanie podstawy wymiaru zasiłków	106
4.7.1. Inne przypadki ponownego ustalania prawa do zasiłków	107
4.8. Zmiana wymiaru czasu pracy	109
4.8.1. Podstawa wymiaru zasiłku chorobowego dla kobiet w ciąży i zasiłku macierzyńskiego w razie obniżenia wymiaru czasu pracy z powodu COVID-19	111

4.9.	Minimalna i maksymalna podstawa wymiaru zasiłku	112
4.10.	Obliczanie świadczenia rehabilitacyjnego	114
5.	ZASADY POSTĘPOWANIA PRZY WYPŁACIE ZASIŁKÓW	115
5.1.	Terminy wypłaty świadczeń	115
5.2.	Tryb odwoławczy	116
5.3.	Przedawnienie roszczeń	117
5.4.	Dokonywanie potrąceń z zasiłków	117
5.5.	Finansowanie świadczeń i ich rozliczanie	119
5.6.	Dokumentowanie prawa do świadczeń	119
6.	ODPOWIEDZIALNOŚĆ PŁATNIKÓW SKŁADEK W RAZIE NIEWYKONYWANIA OBOWIĄZKÓW W ZAKRESIE USTALANIA PRAWA DO ŚWIADCZEŃ I ICH WYPŁATY	121
7.	WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH	122

WSTĘP

Ustawą z 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw wprowadzono zmiany do ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2021 r. poz. 1133), które obowiązują od 1 stycznia 2022 r. Nowelizacja przepisów w zakresie zasiłków była wcześniej zapowiadana wielokrotnie. W ostatnich kilku latach pojawiało się co najmniej kilka projektów proponowanych zmian.

Do najbardziej istotnych zmian, które obowiązują od 1 stycznia 2022 r., należy zaliczyć nowy sposób zliczania okresów niezdolności do pracy do jednego okresu zasiłkowego. Ma to związek z dotychczasowym, nieuzasadnionym i często celowym korzystaniem przez ubezpieczonych z wielu okresów zasiłkowych po krótkiej przerwie w niezdolności do pracy. Zmiana ma więc na celu zapobiegać temu procederowi, ale także ułatwić pracodawcom wykonywanie zadań w tym zakresie. Zaletą tej zmiany jest na pewno ograniczenie potrzeby wielokrotnej korespondencji pracodawców z ZUS w celu wyjaśnienia powstałych wątpliwości w tym zakresie.

Jedną z ważnych wprowadzonych zmian jest rezygnacja z ograniczenia wysokości zasiłku chorobowego za okres pobytu ubezpieczonego w szpitalu. Do tej pory wysokość ta wynosiła 70%, po zmianie jest to 80%, tj. tak jak za okresy każdej niezdolności do pracy poza placówkami szpitalnymi. Niewątpliwie zmiana ta jest korzystna dla świadczeniobiorców ze względu na podniesienie wysokości świadczenia. Dla płatników składek wyptacających zasiłki spowoduje ograniczenie czynności dotyczących obliczenia wysokości zasiłku chorobowego.

Kolejną znaczącą zmianą jest ta dotycząca skrócenia o połowę okresu wypłaty zasiłków przysługujących za okres po ustaniu ubezpieczenia (ze 182 do 91 dni) oraz ponownego ustalania podstawy wymiaru zasiłków, do których prawo powstało po przerwie w ich pobieraniu (zamiast dotychczasowych trzech miesięcy – jeden miesiąc).

Zestawienie wybranych zmian w zasiłkach od 1 stycznia 2022 r.

Krótszy okres zasiłkowy po ustaniu tytułu do ubezpieczeń
<p>Za okres niezdolności do pracy lub niemożności wykonywania pracy z przyczyn określonych w art. 6 ust. 2 ustawy zasiłkowej przypadający po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego zasiłek chorobowy przysługuje nie dłużej niż przez 91 dni. Nie dotyczy to niezdolności do pracy powstałej wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów oraz spowodowanej gruźlicą lub występującej w trakcie ciąży.</p>
Prawo do świadczeń mimo spóźnienia w opłacaniu składek
<p>Dobrowolne ubezpieczenie chorobowe to nie ustanie z powodu nieterminowego opłacenia składek. Oznacza to, że przedsiębiorcy będą mogli otrzymać świadczenia z ubezpieczenia chorobowego również, gdy opłacą składki po terminie. Nie będą już musieli składać do ZUS wniosków o wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie. Umożliwi to nabycie prawa do zasiłku osobom, które będą niezdolne do pracy w okresie, za który będą miały zaległości z tytułu składek w kwocie wyższej niż 1% minimalnego wynagrodzenia (w 2022 r. – 30,10 zł). Nabędą prawo do zasiłku po spłacie zadłużenia. Jeżeli jednak nie uregulują zadłużenia w ciągu 6 miesięcy od dnia powstania prawa do świadczenia, prawo to przedawni się. Przeszkodą w wypłacie zasiłku nie będzie zadłużenie wynoszące maksymalnie 1% minimalnego wynagrodzenia.</p>
Uproszczenia w ustalaniu okresu zasiłkowego
<p>Wszystkie niezdolności do pracy w okresie do 60 dni będą zliczane do jednego okresu zasiłkowego bez względu na przyczynę niezdolności do pracy. Do okresu zasiłkowego nie będą wliczane okresy niezdolności do pracy przypadających przed przerwą nie dłuższą niż 60 dni, jeżeli po przerwie niezdolność do pracy wystąpiła w trakcie ciąży.</p>
Nowa podstawa zasiłkowa po miesiącu kalendarzowym przerwy
<p>Podstawa wymiaru zasiłku nie będzie ustalana na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż miesiąc kalendarzowy. Będzie to powodowało konieczność częstszego ustalania podstawy wymiaru świadczeń przez płatników.</p>
Wyższy zasiłek za okres pobytu w szpitalu
<p>Za okres pobytu w szpitalu miesięczny zasiłek chorobowy wynosi 80% podstawy wymiaru zasiłku, zamiast dotychczasowych 70%. Wyjątkiem do tej pory był zasiłek w wysokości 80% za okres pobytu w szpitalu od 15. do 33. dnia niezdolności do pracy pracowników, którzy ukończyli 50 lat.</p>
Prawo do zasiłku macierzyńskiego w przypadku śmierci pracodawcy
<p>Zmiana dotyczy prawa do zasiłku macierzyńskiego dla osób, które z przyczyn od siebie niezależnych (śmierć pracodawcy) utraciły prawo do ubezpieczenia chorobowego i urodziły dziecko po ustaniu tego ubezpieczenia. Wypełnia ona lukę prawną i zrównuje sytuację kobiet, które niejednokrotnie posiadają długi okres ubezpieczenia, a ze względu na ustanie ubezpieczenia z przyczyn losowych urodziły dziecko w okresie, gdy nie podlegały ubezpieczeniu chorobowemu i z tego powodu nie mają prawa do zasiłku macierzyńskiego. To rozwiązanie dotyczy wyłącznie pracowników i nie ma zastosowania do innych ubezpieczonych.</p>
Brak prawa do zasiłków po ustaniu tytułu do ubezpieczeń dla wszystkich emerytów i rencistów
<p>Prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, prawo do świadczenia rehabilitacyjnego oraz zasiłku wyrównawczego nie przysługują osobie, która ma ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy niezależnie od systemu ubezpieczenia/zaopatrzenia, na podstawie którego prawo do tej emerytury lub renty zostało ustalone.</p>

1. OSOBY UPRAWNIONE DO ZASIŁKÓW Z UBEZPIECZENIA CHOROBY

Świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa przysługują osobom objętym ubezpieczeniem chorobowym. Ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby, o których mowa w art. 11 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 423 ze zm.).

Obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają:

- ▶ pracownicy, z wyłączeniem sędziów i prokuratorów,
- ▶ członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych,
- ▶ osoby odbywające służbę zastępczą.

Dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają, na swój wniosek, osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi:

- ▶ osoby wykonujące pracę nakładczą,
- ▶ osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia oraz osoby z nimi współpracujące, w tym osoby świadczące pracę na podstawie umowy uaktywniającej określonej przepisami ustawy z 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2020 r. poz. 326 ze zm.),
- ▶ osoby prowadzące pozarolniczą działalność oraz osoby z nimi współpracujące,
- ▶ osoby współpracujące z przedsiębiorcą będącym osobą fizyczną, który nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej, jeżeli podjęty współpracę przed 1 października 2018 r. i zostały zgłoszone z tego tytułu do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego przed tą datą,
- ▶ doktoranci otrzymujący stypendium doktoranckie od 1 października 2019 r.,
- ▶ osoby wykonujące odpłatnie pracę na podstawie skierowania do pracy, w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania,
- ▶ duchowni.